

Zpustlý hrob sochaře Augustina Handzela ozdobí dílo vzešlé z veřejné soutěže. Jaké bude?

Ostravan.cz, 11. 9. 2018

11.9.2018 Ivan Mottýl Obraz & Slovo

S předválečným dílem sochaře Augustina Handzela (1886-1952) se lze potkávat přímo v centru Ostravy, jeho Horník a Koxsař shlížejí třeba z fasády paláce Elektra. Doma však nikdo není prorokem. Sochařův hrob na Slezské dosud zarůstal býlím a chybělo na něm i jméno. Spolek Fiducia proto nyní vyhlásil veřejnou soutěž, díky níž má být rov na ústředním hřbitově opatřen artefaktem, který Handzelovu osobnost připomene očima jednadvacátého století.

Se sochařským dílem Augustina Handzela se obyvatelé Ostravy nejčastěji setkávají při postávání na tramvajové zastávce Elektra. Na paláci Elektra připomínají někdejší slávu havířského města čtyři Handzelovy plastiky Koxsařů a Horníků (1926), naproti přes Nádražní třídu na Prosperita Palace zase stojí nepřehlédnutelné alegorické sochy Rodiny, Hojnosti, Obchodu a Průmyslu (1928). Boční bránu slezskoostravského hřbitova podpírají Handzelovy plastiky Žena a Muž, k nejznámějším sochařovým dílům pak patří pomník Maryčky Magdonové ve Starých Hamrech (1933), kde do smyšlené Maryčky z Bezručovy básně prolнул Handzel krásné tělo ostravské baleríny Božky Cholevové.

Kdo žije v srdcích těch, které opustil, není zapomenut. Toť častý funerální nápis, jehož platnost končí se smrtí pozůstalých. Pokud jde o hrob významného umělce, může ale úplnému zapomenutí zabránit hrstka nadšenců, která se zajímá o umělcovo dílo. Vesměs také zapomenuté či polozapomenuté. Ostravský „funerální aktivismus“, který lze aktuálně sledovat v moravskoslezské metropoli, je chvályhodná záležitost. Praha sice podobné nadšení zažívala již za první republiky, ostravské zpoždění je ale regulérní, tohle je mladé „amerikánské“ velkoměsto zrozené z průmyslové konjunktury devatenáctého věku a na prodlení má nárok.

Když loni ve sborníku Ostrava (každoročně ho vydává Archiv města Ostravy) zveřejnil historik Petr Kašing rozsáhlý soupis hrobů významných osobností napříč obory, které odpočívají věčným spánkem na slezskoostravském hřbitově, učinil jen první krůčky k tomu, co bylo v Praze zrealizováno roku 1929 v rozsáhlé publikaci Vladimíra Síse s názvem Olšanské hřbitovy. V té se Sís pokusil „zastavit zapomínání“ na stovky osobností. Třeba v části pohřebiště VI. a tamním oddělení 9d našel rov spisovatele Jaroslava Lešnera, jenž zemřel v pouhých dvaadvaceti letech, nicméně pode Síse „projevoval značný talent jako autor drobných povídek“. Sís tak „slávu“ povídkáře Lešnera pomyslně prodloužil o celé generace a na Olšanech dnes mají i četné naučné stezky po hrobech osobností.

Podobná kniha nyní se zpožděním skoro stoletým vzniká i v Ostravě. Umělce, vědce i jiné celebrity pohřbené na vítkovickém, hulváckém či zábřežském hřbitově připomene historik Kašing v letošním sborníku Ostrava, a zcela určitě dojde i na knižní podobu celého jeho výzkumu. S „oživováním“ zapomenutých jmen ze hřbitovů ale přichází i nutnost zaobírat se péčí o zchátralé náhrobky. První ostravskou vlaštovkou je v tomto smyslu iniciativa

Spolku Fiducia, která chce na pustý rov sochaře Augustina Handzela umístit umělecké dílo.

Příbuzní sochaře Augustina Handzela v Ostravě dávno nežijí. Samotným Handzelem opracovaný balvan, který zdobil rov na Slezské, se ztratil a zůstalo jen prázdné hrobové místo. „Došlo to tak daleko, že i to místo už bylo téměř prodáno. V té době však šťastnou souhrou okolností pátral po významných osobách na ostravských pohřebištích historik Petr Kašing, který se o stavu hrobu i nabídce k odkupu dověděl a informoval Spolek Fiducia,“ vypráví Jakub Ivánek, dokumentátor ostravského sochařského dědictví. Spolek se poté rozhodl, že si hrobové místo na několik let dopředu pronajme a dá mu novou tvář.

Fiducia rovná se Okrašlovací spolek Za krásnou Ostravu. Obě iniciativy nyní Handzelův hrob opatřily prozatímním náhrobkem. Jeho autorem je ostravský umělec Petr Szyroki, nedávný absolvent sochařiny na Fakultě umění Ostravské univerzity, jenž dobře ví, jaký je úděl mnohých sochařů. Často se totiž žíví jako kameníci právě na hřbitovech, kde „oprašují“ staré funerální nápisy. „Co jste vy, byli jsme i my. Co jsme my, budete i vy,“ zní jeden z nich, jehož platnost nelze změnit.

„Umělecké dílo by se mělo stát trvalou součástí slezskoostravského hřbitova, mělo by odolat času v dlouhodobém výhledu, a to materiálově i myšlenkově, a mělo by přispět k ozvláštnění a kultivaci daného prostoru,“ přeje si Ilona Rozehnalová ze Spolku Fiducia, který veřejnou soutěž vyhlásil letos 1. září (podrobnosti na adrese www.antikfiducia.com/akce/soutez.pdf). Částka určená na realizaci a honorář činí 400 tisíc korun včetně DPH, termín pro podání návrhu je do 15. října 2018.

Sochař Augustin Handzel sice patří k nejpodstatnějším sochařům z ostravské historie, jeho dílo nicméně nepřekročilo regionální význam. V tomto smyslu bude zajímavé sledovat, zda se vítězná práce z veřejné soutěže stane jen průměrným uměleckým artefaktem, nebo se hrob podaří osadit něčím, o čem se bude mluvit i za hranicemi Ostravy.

Z d r o j :
<http://www.ostravan.cz/50201/zpustly-hrob-sochare-augustina-handzela-ozdobi-dilo-vzesle-z-verejne-souteze-jake-bude/>